

Nr 161.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tullfrihet för utrustning, som inkommer såsom gåva till vetenskapliga institutioner; given Stockholms slott den 16 mars 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Quensel, anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld.

Med bifall till en av Kungl. Maj:t framlagd proposition (nr 242) medgav 1950 års riksdag, att tullfrihet finge åtnjutas för viss utrustning för biokemiska institutionen vid Uppsala universitet, som inköptes från utlandet med anlåtande av donationsmedel från Rockefellerstiftelsen i New York.

I gemensam skrivelse den 18 december 1950 ha *statens medicinska forskningsråd* och *statens naturvetenskapliga forskningsråd* gjort framställning om åtgärder i syfte att utverka tullfrihet för gåvor från nämnda stiftelse till rent vetenskapliga institutioner i Sverige. Såsom motivering för framställningen har anförts i huvudsak följande.

Rockefellerstiftelsen utdelade varje år mycket betydande penningssummor till stödjande av vetenskaplig forskning i ett stort antal länder. Bland dessa intogs Sverige sedan flera år en mycket gynnad ställning; enligt uppgift låge vårt land år 1950 på första platsen bland Europas länder i detta hänseende. En del av dessa anslag kunde användas till anställande av assistenter, personliga understöd och inköp inom Sverige och saknade alltså betydelse i här föreliggande sammanhang. Andra åter vore avsedda för inköp av apparatutrustning och material, vilka i allmänhet endast till mindre del kunde erhållas inom Sverige. I praktiken brukade inköp från utlandet för Rockefellermedel ske så, att anslagsinnehavaren beordrade Rockefellerstiftelsens inköpsavdelning att verkställa visst inköp och ombesörja frakten till vederbörande i Sverige, varvid försändelsen påtecknades »Gift from the Rockefeller Foundation». Genom att stiftelsens inköpsavdelning ombesörjde detta utan kostnad undvekes fördyrande mellanhänder. I vissa fall då utländska firmor hade egna representanter i Sverige hade beställning kunnat ske genom dem med likvid i dollar till firmarepresentanter, respektive till fabrikanter och representanter, direkt från Rockefeller Foundation.

Forskningsråden ha vidare anfört, att de tullavgifter, som för närvarande åvilade stiftelsens gåvor, icke finge gäldas med stiftelsens anslag utan måste utgå ur vederbörande institutioners driftsanslag.

I skrivelse den 30 januari 1951 till chefen för finansdepartementet har *professorn vid Karolinska institutet J. E. Jorpes* hemställt om tullfrihet vid införsel till riket av viss apparatur till ett värde av 3 500 dollar, som öförmälda stiftelse såsom gåva överlämnat till kemiska avdelningen vid Karolinska institutet.

Över forskningsrådets framställning ha kommerskollegium och generaltullstyrelsen gemensamt avgivit infortrat utlåtande den 1 februari 1951 samt därvid fogat inhämtade yttranden av Sveriges industriförbund och Stockholms handelskammare.

Industriförbundet har förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till den av forskningsråden gjorda framställningen. *Handelskammaren* har anfört, bland annat, att tullfrihet principiellt borde medgivas beträffande sådana varuslag, som icke vore föremål för tillverkning inom landet. Därest sådan tillverkning förekomme, borde en avvägning ske mellan å ena sidan intresset av en tullfri införsel och å andra sidan intresset av att upprätthålla den inhemska tillverkningens tullskydd.

Kommerskollegium och *generaltullstyrelsen* ha anfört följande.

Det synes ämbetsverken, att någon mera vägande invändning icke kan göras mot den ifrågasatta tullfriheten. De benefika förvärv, varom här är fråga, torde icke vara av den betydenhet, att tullfrihet för desamma skulle kunna i beaktansvärd grad menligt inverka på den inhemska industriens eller importhandels intressen. Därjämte synes det vara betydelsefullt, att berörda institutioners möjligheter att erhålla gåvor av öförmäلت slag icke minskas genom uttagande av tull. I förevarande sammanhang torde kunna ifrågasättas, huruvida icke tullfrihet borde kunna få åtnjutas för gåvor till omhandlade institutioner även från andra givare än Rockefeller Foundation. Ämbetsverken hava således icke något att erinra, därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl att hos riksdagen utverka den åsyftade tullfriheten. Medgivandet

synes kunna lämnas i form av ett förordnande, att tullfrihet må åtnjutas för varor, inkommande såsom gåva från Rockefeller Foundation till rent vetenskapliga institutioner i Sverige för användning i deras verksamhet. Alternativt torde medgivandet kunna lämnas sålunda, att tullfrihet må åtnjutas för varor, som från utlandet inkomma såsom gåva till rent vetenskapliga institutioner i Sverige för användning i deras verksamhet.

I båda fallen torde medgivandet böra givas en begränsad giltighet, förslagsvis intill utgången av juni 1952. Såsom villkor för tullfriheten torde vidare böra gälla, att mottagaren vid varje importtillfälle till tullverket avger intyg angående försändelsens karaktär av sådan gåva.

Över professor Jorpes' framställning har *generaltullstyrelsen* den 1 mars 1951 yttrat sig och därvid åberopat vad kommerskollegium och styrelsen anfört i deras nyss omförmälda utlåtande.

Departementschefen. Såsom framgår av det anförda har riksdagen år 1950 medgivit, att tullfrihet finge åtnjutas för viss utrustning, som Rockefellerstiftelsen donerat till biokemiska institutionen i Uppsala. Den av forskningsråden nu gjorda framställningen avser generell tullfrihet för utrustning till vetenskapliga institutioner, då sådan överlämnas som gåva från nämnda stiftelse. Forskningsråden ha erinrat, att gåvoanslagen icke få användas till gäldande av tullkostnader för den utrustning anslagen avse. Andra anslag stå icke till institutionernas förfogande för ändamålet. Då den utrustning institutionerna kunna påräkna är av stor betydelse för deras forskningsarbete, finner jag i likhet med ämbetsverken, att tullfrihet bör utverkas av riksdagen. Såsom ämbetsverken framhållit torde den ifrågasatta tullfriheten icke vara av sådan betydelse, att den i nämnvärd grad berör det svenska näringslivets intressen.

I fråga om räckvidden av det medgivande, varom här är fråga, ansluter jag mig till det första av de av ämbetsverken framlagda alternativen, varigenom tullfriheten — i överensstämmelse med de båda forskningsrådets hemställan — begränsas till gåvor från Rockefellerstiftelsen till rent vetenskapliga institutioner i Sverige för användning i deras verksamhet. Medgivandet torde böra givas giltighet till utgången av juni månad 1952. Såsom villkor för tullfriheten bör gälla, att mottagaren vid varje importtillfälle till tullverket avger intyg angående försändelsens karaktär av gåva. Föreskrift härom torde senare få meddelas av Kungl. Maj:t.

Därest riksdagen medger den ifrågasatta tullfriheten, torde den av professor Jorpes gjorda framställningen icke påkalla särskild åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen medgiva,

att tullfrihet må intill utgången av juni månad 1952 åtnjutas för utrustning, som till riket inkommer såsom gåva från Rockefeller Foundation till vetenskapliga institutioner i Sverige för användning i deras verksamhet.

Kungl. Maj:ts proposition nr 161.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Berggren.